

BULGARİSTAN'DA İŞ YAPMAK İSTEYENLER İÇİN PRATİK BİLGİLER

Önemli not! Bu çalışmada kullanılan bilgiler Ticaret Müşavirliğimizce derlenmiştir. Daha ayrıntılı, kesin ve güncel bilgi için lütfen (bir bölümünün adres ve isimlerini Müşavirliğimizden temin edebileceğiniz) hukuk ve danışmanlık firmalarına başvurunuz.

Ücretler

- Bulgaristan'da asgari ücret 1 Ocak 2015 tarihinden itibaren 360 Leva'dır (184 Euro).
- Eylül 2014'te ortalama aylık çalışma ücreti 820 Leva (420 Euro) olarak gerçekleşmiştir. Ücretler, kamu sektöründe 900 Leva (460 Euro), özel sektörde ise 793 Leva (405 Euro) olmuştur.

Sosyal Sigorta Primleri

Sosyal güvenlik, Sosyal Sigorta Yasası ile düzenlenmektedir. Sosyal güvenlik; geçici iş göremezlik, çalışma gücünde geçici azalma, sakatlık, doğum, yaşlılık ve ölüm durumlarında tazminat, maddi yardım ve emeklilik maaşı ödenmesini kapsamaktadır. Sigorta ödemeleri işveren ve çalışan arasında paylaşılmakta ve işin özelliğine göre % 30,8 ile % 33,8 arasında değişmektedir. 2015 yılı sigorta tavanı 2600 Leva olarak belirlenmiş olup, brüt ücretin tavanı aşması durumunda aşan kısmı için sigorta primi ödenmemektedir.

Vergiler

- KDV oranı (otelcilikte uygulanan % 9 KDV oranı hariç) tüm ürünler için % 20'dir.
- Kurumlar vergisi oranı % 10'dur.
- Gelir vergisi oranı % 10'dur.
- Temettü vergisi % 5 oranındadır.

Elektrik ve Su Fiyatları

- Bulgaristan enerji sektöründe üç elektrik dağıtım şirketleri faaliyet göstermektedir: Energo-Pro, EVN ve CEZ. Elektrik dağıtım şirketleri tabloda belirtildiği gibi farklı elektrik fiyatları uygulamaktadır.

Fiyatlar KDV dahil, Leva bazında 1 KW içindir.

Şirket	Müşteri Türü	Pik Tarife	Gündüz Tarifesi	Gece Tarifesi
--------	--------------	------------	-----------------	---------------

T.C.
SOFYA BÜYÜKELÇİLİĞİ
TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

(TURKISH EMBASSY IN SOFIA, OFFICE OF THE COMMERCIAL COUNSELLOR)

Energo-Pro	Hanehalkı	-	0,21907	0,12120
	Kurumsal müşteriler	0,37684	0,24070	0,13410
EVN	Hanehalkı	-	0,20582	0,11687
	Kurumsal müşteriler	0,26551	0,17921	0,09983
CEZ	Hanehalkı	-	0,16105	0,07292
	Kurumsal müşteriler	0,25613	0,15774	0,09407

Bulgaristan çapında faaliyet gösteren üç elektrik dağıtım şirketinin uyguladığı fiyatlarda zaman zaman değişiklikler yaşandığı için güncel tarifeler aşağıda verilen linklerden takip edilebilmektedir:

Cez Bulgaria:

<http://www.cez.bg/en/prices/electricity-prices/for-supply.html>

ve

<http://www.cez.bg/en/prices/electricity-prices/for-distribution.html>

Energo-Pro:

<http://www.energo-pro.bg/en/Acting-electricity-prices-business>

EVN Bulgaria:

<http://www.evn.bg/Biznes-klienti/El-Energia/Reguliran-pazar/Ceni-na-el-energia.aspx>

- Bulgaristan genelinde su fiyatları belediyelere göre değişim göstermektedir. Sofya'da sanayi kullanımı için suyun metre kübü, KDV dahil, 1,06 EUR – 1,29 EUR arasında değişmektedir.

Ofis Kira ve Satış Fiyatları

- Sofya'da ofis kiralari metre kare başına aylık 6 EUR – 20 EUR arasında değişmektedir.
- Sofya'da ofislerin satış fiyatı metre kare başına 550 EUR – 1.600 EUR arasında değişmektedir.

Akaryakıt Fiyatları:

- 21 Ocak 2015 tarihi Bulgaristan'da en kullanılan yakıtların fiyatları aşağıdaki gibidir:
- Dizel: 1,95 Leva/l; Benzin A95: 1,88 Leva/l; Metan: 1,49 Leva/l; LPG: 0,99 Leva/l.

T.C.
SOFYA BÜYÜKELÇİLİĞİ
TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ
(TURKISH EMBASSY IN SOFIA, OFFICE OF THE COMMERCIAL COUNSELLOR)
Kur

- Şubat 2015 itibariyle 1 USD = 1,71444 BGN (Merkez Bankası).
- 1 Ocak 1999 tarihinden itibaren 1 EUR = 1,95583 BGN olarak sabitlenmiştir.

Bulgaristan ile Türkiye Arasındaki Anlaşmalar

- Ticaret ve Ekonomik, Sınai ve Teknik İşbirliği Anlaşması (1994)
- Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması (1994)
- Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması (1994)
- Turizm İşbirliği Anlaşması (1997)
- Serbest Ticaret Anlaşması (1998) (Sona ermiştir) Bu anlaşma uyarınca Sanayi ürünlerinin ticaretinde iki taraf da gümrük vergisi almamaktadır. Tarım ürünleri içinse tercihli vergi oranları uygulanmaktadır. 1 Ocak 2007 tarihinde Bulgaristan'ın AB'ye tam üye olması ile birlikte bu anlaşma hükümlerinin yerini Türkiye ile AB arasındaki Gümrük Birliği hükümleri almıştır.
- Enerji ve Altyapı Alanlarında İşbirliği Anlaşması ve Protokolü (1998)
- Uzun Vadeli Sözleşme (1999)
- İkili Hava Ulaştırma Anlaşması (2004)
- Deniz Ticareti Taşımacılık Anlaşması (2004)
- Bulgaristan, 1 Ocak 2007 tarihinden itibaren Türkiye ile AB arasında bir gümrük birliği oluşturan 1/95 sayılı Ortaklık Konseyi Kararı (OKK) ile Tarım ürünlerine ilişkin Rejim hakkındaki 1/98 sayılı OKK'nın ve Türkiye-AB Kömür-Çelik Serbest Ticaret Anlaşması'nın ve diğer tüm Türkiye-AB hukuki düzenlemelerinin bir parçası haline gelmiştir
- Bilimsel ve Teknolojik İşbirliği Anlaşması (2004)
- Teknik Düzenlemeler, Standardizasyon, Uygunluk Değerlendirmesi ve Metroloji Alanlarında Danışma ve İşbirliği Mekanizması Tesis Edilmesine Dair Mutabakat Zaptı (2009)

Şirket Kuruluşu

Bulgaristan'da firma kuruluşu Kayıtlar Ajansı'na bağlı Ticaret Sicili'ne kayıt ile gerçekleşir. Limited ve anonim şirketlerde kayıt süresi 5 iş günü, şubeler için ise yaklaşık 2 haftadır. Türkiye'den farklı olarak ticaret ve sanayi odalarına kayıt gönüllülük esasına dayalıdır. Firmaya, Ticaret Sicili'ne kaydedilirken, Özel Tanımlama Kodu (Bulgarca kısaltması EİK (EİK)) denilen bir numara verilmektedir. Söz konusu numara 9 (dokuz) haneli olup tesadüfi olarak belirlenmektedir. Bu numara ile firma, Ticaret Sicili'ne kaydolduğu andan itibaren Ticaret Sicili'nden kaydı silinene kadar tanımlanmaktadır. KDV Kanununa göre kayıt yaptıran firmalara Ulusal Gelirler Ajansı "BG" ile başlayan KDV numarası vermektedir. Genellikle KDV numarasının devamı Kayıtlar Ajansı'nca verilen Özel Tanımlama Kodu ile aynıdır, ancak bu zorunlu bir koşul değildir.

Şirket Türleri

Bulgaristan'da % 100 yabancı sermayeli şirket kurulabilmektedir. Bulgaristan'da yabancı ortaklarla (gerçek veya tüzel kişi) kurulan şirketler Bulgar ortağı olsun ya da olmasın Bulgar

T.C.
SOFYA BÜYÜKELÇİLİĞİ
TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

(TURKISH EMBASSY IN SOFIA, OFFICE OF THE COMMERCIAL COUNSELLOR)

şirketi olarak kabul edilmekte ve Bulgaristan Ticaret Kanunu gereklerine göre faaliyette bulunabilmektedir. Bulgaristan Ticaret Kanunu'na göre şirket türleri: Limited Şirket, Anonim Şirket, Kollektif Şirket ve Komandit Şirket türleridir. Bunların dışında, Bulgaristan'da ticari faaliyetler tek şahıs tacir, holding, şube, yabancı firma ticari temsilciliği ve kooperatif şeklinde de yürütülebilmektedir. Yabancı yatırımcılar tarafından en çok tercih edilen ticari oluşumlar limited şirket (EOOD veya OOD), anonim şirket (EAD veya AD), şubeler ve ticari temsilciliklerdir. Limited şirket (OOD) türünü genellikle daha küçük çaplı iş yapan firmalar tercih etmektedir. Yönetimi anonim şirketlere göre daha kolaydır. Ayrıca limited şirketlerde diğer ortağın üçüncü kişilere pay satışını engellemek de (şirket tüzüğüne hüküm koyarak) mümkündür. Anonim şirketlerin (AD) yönetimleri yapıları gereği daha komplekstir. Ancak bu tür şirketler sermayelerini sermaye piyasası aracılığıyla daha geniş kitlelere ulaşılarak artırılabilmektedir. Bu tür şirket yapıları üretim ve finans sektöründeki büyük çaplı yatırımlara mahsustur. Yasayla belirlenen bazı faaliyet alanlarında (örneğin bankacılık ve sigortacılık) anonim şirket zorunlu şirket türüdür.

- Limited şirket (Bulgaristan'da OOD olarak kısaltılmaktadır) sermayesinin asgari 2 Leva (1 €) olması gerekmektedir.
- Anonim şirket (Bulgaristan'da AD olarak kısaltılmaktadır.) sermayesinin asgari 50.000 Leva (yaklaşık 25.000 €) olması gerekmektedir.

Türkiye'de yerleşik bir gerçek veya tüzel kişi tek başına Bulgaristan'da bir limited veya anonim şirket kurabilmektedir. Ticaret Kanununa göre tek bir ortak kendi başına bir limited veya anonim şirket kurma hakkına sahiptir. Bu durumda şirketin türü tek kişilik limited şirket olan EOOD'dir, anonim şirket için ise EAD'dir.

LTD Şirket (OOD) Kuruluşu İçin Başvuruda Gerekli Olan Belgeler

- Şirket bilgilerini içeren bir beyanname (Yönetici veya yöneticiler tarafından ibraz edilir)
- Şirket kuruluş sözleşmesi
- Şirkete ortak olan tüzel kişinin varlığını ve ulusal kanunlara göre söz konusu tüzel kişiyi temsil etme yetkisini haiz kişileri beyan eden belge (ortak tüzel kişi yabancı ise veya ortak tüzel kişi ticaret siciline kayıtlı değil ise)
- Tüzel kişinin ilgili organının limited şirkette yer alma kararı
- Şirket Genel Kurulunun (ya da, EOOD ise, şirketin tek sahibinin) yönetici tayin etme kararı
- Yönetici veya yöneticilerin noter tasdikli görev kabulü ve imza sirkülerleri
- Mevzuatın gerektirdiği durumlarda devlet mercilerinden alınması gerekli lisans ve izinler
- Yatırılan sermayeyi gösteren belge (en az 2 Leva)
- Sermayenin aynı olarak yatırılacağı durumlarda mevzuatın gerektirdiği diğer belgeler
- Özel yasaların gerektirdiği diğer belgeler

LTD şirket kuruluşu için başvuruda 160 leva (elektronik başvurularda 110 leva) ticaret siciline kayıt ve 50 leva (elektronik başvurularda 35 leva) şirket adı alma ücreti ödenmektedir.

Anonim Şirket (AD) Kuruluşu İçin Başvuruda Gerekli Olan Belgeler

T.C.
SOFYA BÜYÜKELÇİLİĞİ
TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

(TURKISH EMBASSY IN SOFIA, OFFICE OF THE COMMERCIAL COUNSELLOR)

- Şirket bilgilerini içeren bir beyanname (Yönetim Kurulu üyeleri tarafından ibraz edilir)
- Tüzük, kuruluş sözleşmesi (tek kişilik AD kuruluşunda)
- Ticaret Kanununun 163. maddesi 4. fıkrası gereğince, düzenlenen kuruluş toplantısı tutanağı
- AD'de yer alan tüzel kişinin kuruluşunu ve bu kişinin ilgili organının AD kuruluşunda yer alma kararı çerçevesinde yetkili olduğunu beyan eden belge (kurucu tüzel kişi yabancı ise veya kurucu tüzel kişi ticaret siciline kayıtlı değil ise)
- Hissedar tüzel kişinin yetkili organının AD'de yer alma kararı
- Şirket Denetim Kurulunca Yönetim Kurulu üyelerinin seçimine ilişkin toplantı tutanağı (çift kademeli yönetimde)
- Tüzüğün herhangi bir Kurulda tüzel kişiliği haiz bir üyenin bulunmasına izin verdiği durumlarda bu tüzel kişinin Kuruldaki temsilcisini tayin eden yetkili organ kararı; kurucu tüzel kişinin yabancı olduğu veya kurucu tüzel kişinin ticaret sicilinde kaydı bulunmadığı durumlarda ise tüzel kişinin kuruluşunu ve bu kişinin ilgili organının bu kararı alma çerçevesinde yetkili olduğunu beyan eden belge
- Müdürler Kurulunun ya da Yönetim Kurulunun şirket temsilcileri seçme toplantısı tutanağı
- Tüzel kişiliği haiz kurucularda yetkili organlarının AD kuruluşunda yer alma kararı
- Yönetim Kurulu ya da Müdürler Kurulu tarafından onaylanan ve kuruluş aşamasında hisse beyan eden kişilerin bir listesi
- Kurucuların Ticaret Kanununun 160. maddesi 2. fıkrası gereğince düzenledikleri beyannameler
- Yönetim organları üyelerinin noter tasdikli görev kabulleri ve Ticaret Kanununun 234. maddesi 3. fıkrasına göre hazırlanmış beyannameleri
- Şirketi temsil etmekle yükümlü kişilerin noter tasdikli görev kabulleri ve imza sirküleri
- Mevzuatın gerektirdiği durumlarda devlet mercilerinden alınması gerekli olan lisans ve izinler
- Kanunların gerektirdiği durumlarda yönetim organları üyelerinin uzmanlık veya yeterlilik belgeleri
- Bankaya yatırılan sermayeyi gösteren belge (en az 50.000 Leva)
- Sermayenin aynı olarak yatırılacağı durumlarda mevzuatın gerektirdiği diğer belgeler
- Özel yasaların gerektirdiği diğer belgeler

Tek kişilik AD kuruluşu için başvuruda 460 leva ticaret siciline kayıt ve 50 leva şirket adı alma ücreti ödenmektedir. Bankacılık veya sigortacılık alanında faaliyette bulunacak AD'nin kuruluşu için başvuruda 1700 leva ticaret siciline kayıt ücreti ödenmektedir.

Şube Açma

Kendi ülkesinin kanunları çerçevesinde ticari faaliyette bulunmak üzere kayıt yaptırmış her yabancı kişinin Bulgaristan Ticaret Kanunu'na göre Bulgaristan'da yabancı kişi şubesi açma hakkı bulunmaktadır. Şube, Bulgar mevzuatına göre tüzel kişilik değildir. Ancak şubenin kendi merkezi ve yönetim adresi, yöneticileri, mal varlığı, pasif yasal statüsü vardır. Şubenin ünvanı ana şirketin ünvanından ve "şube" ekinden oluşmaktadır. Şube, ayrı bir şirket olarak ticari defterlerini tutmaktadır. Şube açma başvurusu Ticaret Sicili'ni tutmakla görevli Kayıtlar Ajansı'nın herhangi bir bölge temsilciliğine yapılabilmektedir. Gerekli belgeler şöyledir:

T.C.
SOFYA BÜYÜKELÇİLİĞİ
TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

(TURKISH EMBASSY IN SOFIA, OFFICE OF THE COMMERCIAL COUNSELLOR)

- Şube açma beyannamesi
- Yabancı şirketin mevcudiyetini (tüzel kişi ise), ulusal kanununa göre ticari faaliyette bulunma hakkını, sicil kaydına göre (var ise) yabancı şirketi temsil eden kişilerin adlarını ve temsil şeklini gösteren belge
- Yabancı şirketin şube açma kararı
- Yabancı şirket şubesinin faaliyet alanı izin rejimine tabii ise, gerekli lisans veya izin belgesi
- Şube açma başvurusunun yapıldığı an itibariyle tüm değişiklik ve ekleri içeren yabancı şirket kuruluş akdi, sözleşmesi veya tüzüğü
- Yabancı şirket şubesini yöneten kişinin noter tasdikli imzasını içeren vekaletname
- Yöneticinin noter tasdikli görev kabulü ve imza sirküleri
- Kanunların gerektirdiği durumlarda yöneticinin/yöneticilerin uzmanlık veya yeterlilik belgeleri
- Özel yasaların gerektirdiği diğer belgeler

Yabancı şirket şubesinin açılması için yapılan başvuruda 430 leva ticaret siciline kayıt ve 50 leva şirket adı alma ücreti ödenmektedir.

Temsilcilik Açma

Bulgaristan Yatırımları Teşvik Kanunu gereğince ulusal mevzuatlarına göre ticari faaliyette bulunabilen yabancı kişiler Bulgaristan'da ticari temsilcilik açabilmektedir. Temsilciliklerin Bulgaristan Ticaret ve Sanayi Odası'na (www.bcci.bg) kaydolması zorunludur. Temsilcilik kuruluşu, Odanın ticari temsilcilik kaydına dair kararı ile gerçekleşir. Kayıtlı ticari temsilcilikler veri tabanı Bulgaristan Ticaret ve Sanayi Odası'nın web sayfasında yayınlanır. Bahse konu ticari temsilcilikler tüzel kişiliğe sahip değildir ve ticari faaliyette bulunamamaktadır.

Bulgaristan'da Yatırımları Olumlu Etkileyen Faktörler

- Bulgaristan AB, NATO ve DTÖ üyesidir.
- Bulgaristan, AB üyesi olduğundan malların, hizmetlerin, sermayenin ve insanların serbest dolaşım hakkı vardır.
- Bulgaristan, Türk şirketlerinin ürünlerinin AB pazarlarına girişinde «köprü» veya «giriş kapısı» rolü oynamaktadır.
- Türk şirketleri Bulgaristan'da AB fonlarından yararlanabilmektedir.
- Bulgar Levası Euro'ya 1,95583 kurundan endekslidir.
- Balkanlar'ın merkezinde yer alan ve beş Pan-Avrupa koridorunun üzerinden geçtiği Bulgaristan, lojistik açısından önemli bir noktadır. Ülkenin dört ana havaalanı, iki ana deniz limanı ve Tuna nehri üzerinde çok sayıda limanı bulunmaktadır.
- Avrupa Birliği'nde en düşük kurumlar vergisi Bulgaristan'dadır: % 10. Gelir vergisi de % 10 düzeyindedir. Temettü üzerinden % 5 vergi kesintisi yapılmaktadır.
- İşsizlik oranı, Bulgaristan genelindeki işsizlik oranının % 35'inin üzerinde olan Belediyelerde kurulan imalat sanayi işletmelerinde belli koşullar yerine getirildiği takdirde kurumlar vergisinden muafiyet söz konusu olabilmektedir. Bahse konu Belediyelerin listesi her yıl Maliye Bakanlığı internet sitesinde (www.minfin.bg) yayınlanmaktadır.

T.C.
SOFYA BÜYÜKELÇİLİĞİ
TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

(TURKISH EMBASSY IN SOFIA, OFFICE OF THE COMMERCIAL COUNSELLOR)

- 5 milyon Euro'nun üzerinde ve 50 kişiye istihdam yaratan yatırım projelerinde donanım ithalatında 2 yıl süreyle KDV muafiyeti söz konusudur.
- Bilgisayar ve yeni üretim makinalarında amortisman süresi 2 yıldır.
- Bulgaristan'da işgücü maliyeti, Orta ve Doğu Avrupa ülkeleri arasında en düşüklerindedir.
- Elektrik fiyatları Avrupa ortalamasından çok düşüktür.
- Bulgaristan'da 53 üniversite ve 541 lise faaliyet göstermektedir. Ülkedeki üniversitelerden her yıl 60 bin öğrenci mezun olmaktadır. Üniversite mezunları nüfusun % 25'ini teşkil etmektedir.
- Çalışabilecek yaşta (25-64) olan nüfusun % 60'ı en az bir yabancı dil bilmektedir, % 80'i ise lise ve üstü eğitim düzeyindedir. Faal işgücünün % 7'si mühendistir.
- Okulların % 94'ünde internet erişimi bulunmaktadır.
- Büyük çaplı yatırımlar belli koşullara uyduğu müddetçe Bulgaristan Yatırımlar Ajansı'ndan destek alabilmektedir. Müşavirliğimiz Bulgaristan yıllık raporundan konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye ulaşmaktadır (http://www.ekonomi.gov.tr/portal/faces/home/disliiskiler/ulkeler/musavirRapor?countryName=Bulgaristan&_afLoop=321987584199296&_afWindowMode=0&_afWindowId=qgn7k73fi_86#!%40%40%3FcountryName%3DBulgaristan%26_afWindowId%3Dqgn7k73fi_86%26_afLoop%3D321987584199296%26_afWindowMode%3D0%26_adf.ctrl-state%3Dqgn7k73fi_230).

Giriş Vizeleri

Bulgaristan'a girmek isteyen Türk vatandaşları (işadamları, turistler) vize uygulamasına tabidir. Bu nedenle vize almak isteyenlerden, Bulgaristan'da yerleşik şahıslardan Bulgaristan Polisi "Göç" Müdürlüğü tarafından tasdik edilmiş davet mektubu (aslı) getirmeleri istenmekte veya seyahat acentaları aracılığıyla vize alınabilmektedir.

Büyük şehirlerde, İstanbul, Ankara ve Edirne'de bulunan konsolosluklara başvuruda aracılık eden kurumlar mevcuttur.

Bulgaristan Cumhuriyeti'nin 31 Ocak 2012 tarihinden itibaren yürürlüğe giren uygulamasına göre, geçerli Schengen vizesi ve Schengen hukuku kazanımlarını tamamen uygulayan üye ülkeler ile İsviçre ve Lihtenştayn tarafından verilen geçerli, uzun süreli oturma vizesi ile oturma iznine sahip olan kişilere vizesiz rejim uygulaması getirilmiş olup, söz konusu uygulama, Bulgaristan Cumhuriyeti'nin Schengen bölgesine tam üye olana kadar geçerli olmak üzere, her 6 aylık dönem içerisinde 3 aydan fazla olmamak kaydı ile sınırlıdır.

İkamet İzinleri

Üç tür ikamet izni bulunmaktadır: kısa (en çok bir yıla kadar) ve uzun süreli (5 yıllık) ikamet izinleri ve süresiz-daimi ikamet izinleri (sürekli bir oturma izni sağlar). Uzun süreli ikamet izinleri verilmesinde en sık rastlanılan gerekçeler şunlardır:

- Yabancı uyruklu kişi bir Bulgar şirketinin yönetim veya gözetim (supervisory) kurulunun üyesidir.

T.C.
SOFYA BÜYÜKELÇİLİĞİ
TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

(TURKISH EMBASSY IN SOFIA, OFFICE OF THE COMMERCIAL COUNSELLOR)

- Yabancı uyruklu kişi Bulgaristan Ticaret ve Sanayi Odası'na (BCCI) kayıtlı bir firmanın ticari temsilcisidir.
- Yabancı uyruklu kişi Bulgar İstihdam Ajansı tarafından verilen çalışma iznine sahiptir.
- Yabancı uyruklu kişi Bulgaristan'da ekonomik bir faaliyet sürdürmektedir ve en az 10 Bulgar uyruklu istihdam etmektedir.

Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

1. Sözleşme yapın: Bulgar firmalarla başlangıçta peşin çalışın, bunu yapamıyorsanız sözleşme yaparak, sözleşmede anlaşmazlık durumunda başvurulacak ilgili mahkemeyi belirtin. Bulgaristan Sanayi ve Ticaret Odasının içindeki Arbitraj Mahkemesi anlaşmazlık durumlarında ücreti karşılığında avukatlık hizmeti verebilmektedir. Ayrıca ticaret öncesi Bulgaristan'daki firma hakkında Bulgaristan Sanayi ve Ticaret Odası'nın Ticaret Sicili bölümünden ilgili firma hakkında bilgi alınabilmektedir. Bulgaristan'da senet ve çek kullanımı yaygın değildir. Bankacılık sistemi ise gelişmiştir. Bir ihtilaf halinde izlenecek prosedürü sözleşmede açıkça belirtin. Unutmayın ki, işlerin iyi olduğu dönemde kimsenin sözleşmeye ihtiyacı olmaz. Ancak, olası ihtilafları düşünerek aradaki ilişkiyi kayda geçirin. Zorunlu olmamakla beraber sözleşmelerin Bulgar noterliklerinde kaydı resmiyetini güçlendirir, imzaların teyidi açısından yararlıdır. Sözleşme yaparken mümkünse bir Bulgar avukattan faydalanın. Müşavirliğimizce önerilen avukat listesini sofya@ekonomi.gov.tr e-posta adresinden isteyebilirsiniz.
2. Tercüman kullanın: Bulgaristan'da özellikle küçük firmalarda yabancı dil fazla kullanılmamaktadır. Bu nedenle iş bağlantılarında Bulgarca bilen bir tercümana ihtiyaç olacaktır.
3. AB teknik mevzuatına dikkat edin: Bulgaristan'ın da üyesi olduğu AB'nin insan sağlığının, çevrenin ve tüketicinin korunması gibi temel gerekleri koruyup gözetleyen teknik mevzuatının gereklerini yerine getirin ve aranan sertifikaları temin edip Bulgarca örneğini de eşya beraberinde bulundurun. Söz konusu mevzuatın büyük bölümü Türkiye'de de uygulandığı için yetkili Türk kurumlarından mevzuat hakkında bilgi temin edebilirsiniz.
4. AB'nin ve Bulgaristan'ın marka tescil, fikri ve mülkiyet hakları ile ilgili mevzuatına ve prosedürlerine uyunuz. Markanızı Bulgaristan'da kendiniz tescil ettiriniz. Bir başkası aracılığıyla (distribütör vb.) yapıyor iseniz işlemleri takip ediniz ve denetleyiniz.
5. Ürünüzü tanıtan Bulgarca katalog hazırlayınız ve potansiyel alıcı firmalara gönderiniz.
6. Ürünüzle ilgili şikayetleri takip edip, en kısa zamanda düzeltilmesini sağlayınız. Satış sonrası hizmetin en az satışın kendisi kadar önemli olduğunu unutmayınız. Bulgar pazarının küçük olduğunu, hem memnuniyetin hem de hoşnutsuzlukların çok çabuk yayıldığını aklınızdan çıkarmayınız.
7. Özellikle zincir mağazalarla anlaşılmasında ve bu firmaların hoşnut edilmesinde büyük yarar vardır.
8. Güncel Bulgar firma iletişim bilgilerini Müşavirliğimizden e-posta (sofya@ekonomi.gov.tr) aracılığıyla temin edebilirsiniz.

Bulgaristan Mevzuatı

- Gümrük Mevzuatı: <http://www.customs.bg/en/page/48>

T.C.
SOFYA BÜYÜKELÇİLİĞİ
TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

(TURKISH EMBASSY IN SOFIA, OFFICE OF THE COMMERCIAL COUNSELLOR)

- TARIC Sistemi (Gümrük oranlarını, kotaları görüntülemektedir):
http://ec.europa.eu/taxation_customs/dds2/taric/taric_consultation.jsp?Lang=en&Screen=0&redirectionDate=20110323
- Vergi Mevzuatı: <http://www.minfin.bg/en/page/174>
- Ticaret Kanunu: <http://www.brra.bg/CielaDocuments.ra>
- Yatırım Teşvik Mevzuatı: <http://www.mi.government.bg/en/library/investment-promotion-act-title-amended-sg-no-37-2004-112-c25-m258-1.html>
- Çalışma Mevzuatı (Bulgarca): <http://www.mlsp.government.bg/bg/law/index.htm>
- İstihdam Mevzuatı (Bulgarca): <http://www.az.government.bg/pages/zakoni/>
- Enerji Mevzuatı: <http://www.me.government.bg/en/library-c25.html>
- Yenilenebilir Enerji Mevzuatı: <http://www.mi.government.bg/en/library/energy-from-renewable-sources-act-167-c25-m258-1.html>
- Silah ve Çifte Kullanımı Olan Ürün ve Teknolojiler Ticaretinin Kontrolüne İlişkin Mevzuat: <http://www.exportcontrol.bg/Modulen.php?id=1325>
- Patent ve Marka Mevzuatı:
http://www.bpo.bg/index.php?option=com_content&task=view&id=75&Itemid=122&lang=en
- Çevrenin ve Sualrın Korunmasına İlişkin Mevzuat:
<http://www.moew.government.bg/?show=75&lang=en>
- Standardizasyon Mevzuatı ve Standartlar: <http://www.bds-bg.org/en/standard/directive.php>
- Uluslararası Arbitraj Mevzuatı: <http://www.bcci.bg/arbitration/index.html>
- Kamu İhaleleri Mevzuatı: <http://rop3-app1.aop.bg:7778/portal/page?pageid=173,1106253&dad=portal&schema=PORTAL>
- Rekabetin Korunmasına İlişkin Mevzuat: <http://www.cpc.bg/General/Legislation.aspx>

İhale Takip

Büyük çaplı kamu ihaleleri Müşavirliğimizce günlük olarak takip edilmekte ve özetlenerek T.C. Ekonomi Bakanlığı web sayfasında Bulgaristan duyurularının yer aldığı kısımda yayınlanmaktadır:

http://www.ekonomi.gov.tr/portal/faces/home/disIliskiler/ulkeler/duyurular?countryName=Bulgaristan&afrLoop=336701006972923&afrWindowMode=0&afrWindowId=n0zsew2p1_1633#!%40%40%3FcountryName%3DBulgaristan%26_afrWindowId%3Dn0zsew2p1_1633%26_afrLoop%3D336701006972923%26_afrWindowMode%3D0%26_adf.ctrl-state%3Dn0zsew2p1_1777

Önemli Kurum/Kuruluşların İrtibat Bilgileri

T.C. Ekonomi Bakanlığı
www.ekonomi.gov.tr

T.C. Sofya Büyükelçiliği
Tel: +359 2 935 55 00 (Santral)

---

98 Bulgaria Blvd., Floor 7, Office 13D-14D,1680 Sofia, BULGARIA
Tel: +(359 2) 9581202 veya 8548725, Faks: 9581425, E-posta: sofya@ekonomi.gov.tr

T.C.
SOFYA BÜYÜKELÇİLİĞİ
TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ
(TURKISH EMBASSY IN SOFIA, OFFICE OF THE COMMERCIAL COUNSELLOR)

Türk İşadamları v.b. Derneklerinin İsim, Adres, Telefonları

Kuzeydoğu Bulgar-Türk Ticaret ve Sanayi Odası (BULTİŞAD)

Başkan : Fikret İnce
Adres : 67A, Simeon Veliki Blv., Shumen
Tel : +359 54 830 485, +359 54 830 547
E-mail : office@bgtrchamber.com
Web : <http://bgtrchamber.com/>

Bulgar ve Türk İşadamları Derneği (BULTİŞ)

Başkan : Vasıf Emre Bilginer
Adres : Vladaya Sok., No: 3, City Hotel Plovdiv, 4000 Filibe
Tel/Fax : +359 878 106 178
E-mail : info@bultis.org
Web : www.bultis.org

Türk - Bulgar Ticaret ve Sanayi Odası

Başkan : Zeki Bayram
Adres : Vasil Levski Sok., No: 137, Kat: 3, Sofya
Tel/Fax : +359 2 945 39 55
E-Mail : office@tbcci.bg
Web : www.tbcci.bg

Diğer Kuruluşların İrtibat Bilgileri

Bulgaristan Ticaret ve Sanayi Odası

(Bulgarian Chamber of Commerce and Industry-BCCI)

9, Iskar Str.
1000 Sofia
Tel: (359)(2) 811 74 00
Faks: (359)(2) 987 32 09
E-mail: bcci@bcci.bg
Web: www.bcci.bg

Bulgaristan Sanayi Odası (Bulgarian Industrial Association – BIA)

16-20, Alabin Street
1000 Sofia
Tel: (359)(2) 932 09 11
Faks: (359)(2) 987 26 04
E-mail: office@bia-bg.com
Web: www.bia-bg.com

KOBİ Geliştirme Ajansı (Bulgarian Small and Medium Enterprises Promotion Agency)

2-4, Lege Str.
Sofia 1000

**T.C.
SOFYA BÜYÜKELÇİLİĞİ
TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ**

(TURKISH EMBASSY IN SOFIA, OFFICE OF THE COMMERCIAL COUNSELLOR)

Tel: (359)(2) 940 79 40

E-mail: office@sme.government.bg

Web: www.sme.government.bg

Yatırım Ajansı (Invest Bulgaria Agency)

31, Aksakov Street

Sofia 1000

Tel:(359 2) 985 55 00

Faks:(359 2) 980 13 20

E-mail: iba@investbg.government.bg

Web: <http://investbg.government.bg>

Gümrük Ajansı (Customs Agency)

47, Rakovski Street

1202 Sofia

Tel: (359)(2) 9859 45 28, 9859 42 33

Faks: (359)(2) 9859 40 61

E-mail: pr@customs.bg

Web: www.customs.bg

Milli İstatistik Enstitüsü (National Statistical Institute)

2, P. Volov Street

1038 Sofia

Tel: (359)(2) 985 75 77

E-mail: info@nsi.bg

Web: www.nsi.bg

State Agency for Metrological and Technical Surveillance

52A, G. M. Dimitrov Blvd.

1797 Sofia

Tel: (359)(2) 892 97 45, 892 97 48

Faks: (359)(2) 986 17 07

E-mail: damtn@damtn.government.bg

Web: www.damtn.government.bg

Patent Office

52-B, Dr. G. M. Dimitrov Blvd.

1040 Sofia

Tel: (359)(2) 970 14 38

Faks: (359)(2) 870 83 25

E-mail: bpo@bpo.bg

Web: www.bpo.bg

Rekabeti Koruma Kurumu (Commission for Protection of Competition)

18, Vitosha Blvd.

Sofia 1000

Tel: (359)(2) 935 61 13

T.C.
SOFYA BÜYÜKELÇİLİĞİ
TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ
(TURKISH EMBASSY IN SOFIA, OFFICE OF THE COMMERCIAL COUNSELLOR)

Faks: (359)(2) 980 73 15

E-mail: cpcadmin@cpc.bg

Web: www.cpc.bg

Standardizasyon Kurumu (Bulgarian Institute for Standardization)

Lachezar Stanchev Str. No: 13, Izgrev

1797 Sofia

Tel: (359)(2) 817 45 23

Faks: (359)(2) 817 45 35

E-mail: info@bds-bg.org

Web: www.bds-bg.org